

Problemen rondom de kweek

Als men in februari aan het kweken is, worden wij weer regelmatig geconfronteerd met problemen van verschillende aard.

Dat begint dan **met niet op tijd leggen**. Normaal een dag of 10 na het koppelen, maar er zijn allerlei oorzaken waarom dat niet altijd gebeurt, bijvoorbeeld te vette duivinnen, te jonge of te oude duivinnen, dan wel problemen aan de eileider of de eierstok.

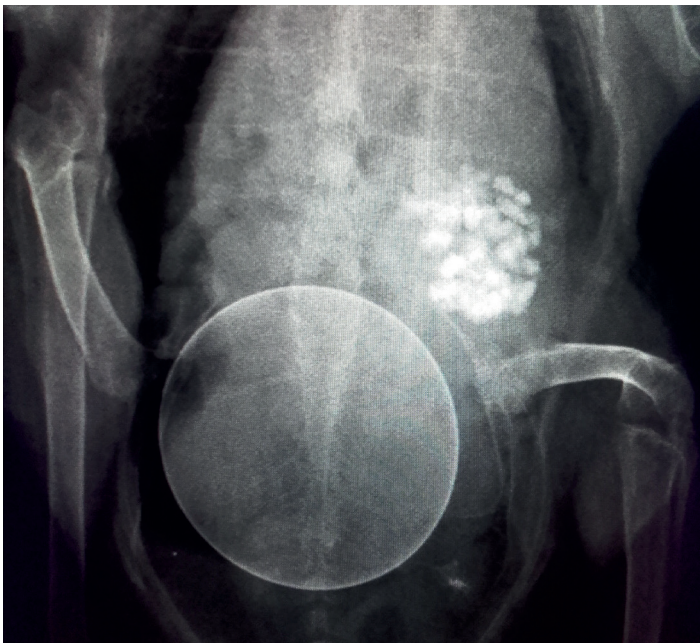
De duivendierenarts moet proberen een waarschijnlijkheidsdiagnose te stellen, soms is dat niet zo eenvoudig.

LEGNOOD

Bij legnood zit er een kant en klaar ei (meestal het eerste ei) voor of half in de cloaca en komt dat er, ondanks hard persen, niet uit. Deze situatie moet niet te lang duren anders treden er **beschadigingen op aan de eileider** en ook binnen **het bekken** kunnen zich problemen voordoen.

Soms zit het ei nog zo diep van binnen dat je het bijna niet kan voelen. **Bij twijfel** maken we beslist een echo of een **X-foto** en dat geeft dan uitsluitsel. Een X-foto geeft een duidelijker beeld van de situatie dan een echo trouwens.

Als de duivin in kwestie geen duidelijke verschijnselen van legnood vertoont, met andere woorden géén dikke buik (kont), niet benauwd, géén hoge rug en verder normaal eet en normale ontlasting maakt, kunnen we die situatie wel een aantal dagen afwachten, in de overtuiging dat er wel degelijk een ei in zit althans (verifiëren dus met een X-foto, zie foto).

Als zo'n kant en klaar ei daar al langer in zit, is het vrijwel altijd **onbevruucht**. Dan rest slechts een **operatieve ingreep** en dat gaat eigenlijk altijd goed. Narcose, sneetje in de huid tot in de buikholte, dan de eileider tevoorschijn halen. Dat is een 'koud' kunstje want het ei zit als het ware in een vliesje (de eileider ter plekke van het ei) en schijnt dus wit door. De eileider openen en het ei eruit halen met een speciaal instrumentje. Alles weer keurig dichthechten en klaar is Kees. **Prognose is goed**, maar de duivin minstens een maand niet koppelen om alles goed te laten genezen.

Als het ei al deels **in de cloaca zit**, kunnen we het eruit masseren met behulp van wat glijmiddel, bijvoorbeeld slaolie. Een **rondje rijden** met de duif in een mandje in de auto doet soms ook wonderen, al dan niet voorafgegaan door een injectie met een hormoon dat de eileider een beetje doet samentrekken. Dan kan het ook gebeuren dat er een zogenaamde **prolaps** optreedt. De wand van de cloaca wordt er uitgeperst en dat zie je als een bloederige massa naar buiten komen. We moeten dan **snel ingrijpen**, terugduwen met een antibioticumzalf en als het steeds weer terugkomt moeten we er een zogenaamde **tabakszakhechting** opzetten, allemaal routinehandelingen.

PARATYFUS

Een maandje geleden moesten we een interessante kwestie oplossen. Een topliefhebber in Nederland consulteerde ons met een bijzonder probleem. Er waren in enkele dagen tijd al 4 duivinnen die na het leggen van het eerste ei, de volgende ochtend **dood op het nest** zaten. Terwijl wij in de kliniek **sectie** deden en het onderzoek gestart waren, kwamen er nog 2 duivinnen bij met dezelfde problemen. We vonden vanzelfsprekend een **ontstoken eileider** en wat spoelwormen in de darm. Die **wormen** hadden er natuurlijk **NIETS** mee te maken en de **diagnose** lag voor de hand. Dit soort problemen zien we elk jaar wel een enkele keer, maar 6 stuks duivinnen achter elkaar was toch wel bijzonder. De door ons gestelde waarschijnlijkheidsdiagnose **paratyfus** werd door middel van **cultures** uit de eileider en darm bevestigd. Snel **behandeling** ingesteld met een goed **antibioticum**, en soms wel met twee antibiotica en het probleem was snel opgelost, geen nieuwe gevallen meer gezien.

Als eieren afsterven of als de jongen niet uit het ei kunnen komen, moeten we ook altijd denken aan paratyfus alhoewel er meerdere oorzaken kunnen zijn voor dit probleem.

Bij opgroeiende jongen in het nest kunnen we een **drietel** verschillende **probleemgevallen** onderscheiden. Dat begint al bij sterfte gedurende de eerste drie dagen.

Een **aantal oorzaken** zijn hiervoor verantwoordelijk:

1. E.coli infecties van de kropmelk (ouders zijn kerngezond)
2. andere bacteriële infecties
3. donkere inlegmatjes behandeld met een giftig desinfectiemiddel, o.a. uit China (tegenwoordig zelden gebruikt)
4. rode bloedluizen die bloedarmoede en later sterfte kunnen veroorzaken
5. vergiftigingen.

Als de jongen in de **veerstoppels** komen, na een dag of tien, kan **sterfte** optreden ten gevolge van **paratyfus**, dat zien we zeer regelmatig.

DYSBACTERIOSE

Ook in deze periode zien we vaak een **stofwisselingsziekte** optreden die gepaard gaat met **slecht voeren door de ouders**, ze voeren te veel water aan hun jongen. Vervolgens gaan de jongen **'spuiten'**, de ouderduiven gaan meer drinken, gaan

veel grit en mineralen pikken en laten vaak de mais liggen. Dat probleem beschreef ik in 1981, we noemden dat **dysbacteriose***, dat wil zeggen een soort slecht functioneren van de darm(flora), waarschijnlijk in het voorste deel van de dunne darm. Overigens is dit mijn persoonlijke hypothese. De oude duiven kunnen door uitdroging gaan 'wankelen' en zelfs dood vallen!!

Als je de achtergronden niet goed kent, zou je kunnen denken aan PMV, paratyfus, emtrylvergiftiging etc., maar met **5 gerichte vragen** is de diagnose met vrijwel 100% zekerheid gesteld. Wij hebben daar in 1981 een middel voor ontwikkeld dat nog steeds uitstekend werkt. Eigenlijk waren we **de eersten** die specifieke elektrolyten in de duivensport introduceerden.

Na het spenen is het van belang om de jongen zo spoedig mogelijk in te **enten tegen PMV!**

* De wetenschap noemt dit probleem tegenwoordig pu/pd hetgeen Latijnse afkortingen zijn van polyurie en polydipsie, resp. veel plassen en veel drinken. Dat zijn dus gewoon symptoombeschrijvingen. ■